

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚ/ΤΩΝ
ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ**

**Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε.
ΤΜΗΜΑ Δ΄**

**Μητροπόλεως 15
10185 ΑΘΗΝΑ**

**Πληροφορίες : Θεόδωρος Γούπος
Αθανάσιος Μήνας**

**Τηλέφωνο : 210.32.38.380
210.32.43.014**

Fax : 210.32.45.738

**E-mail : t05olohm@ypepth.gr
Nik**

**Να διατηρηθεί μέχρι
Βαθμός ασφαλείας**

**Αθήνα, 5-9 -2006
Αριθ. Πρωτ. Βαθμός Προτερ.
Φ. 50 / 162 / 88353 / Γ1**

ΠΡΟΣ:

- 1. Περιφερειακούς Διευθυντές Εκπαίδευσης
(Έδρες τους)**
- 2. Προϊσταμένους Επιστημονικής και Παιδαγωγικής καθοδήγησης
(Έδρες τους)**
- 3. Σχολικούς Συμβούλους Π.Ε.
(Μέσω Δ/νσεων και Γραφείων Π.Ε.)**
- 4. Διευθυντές Εκπαίδευσης και Προϊσταμένους Γραφείων Π.Ε.
(Έδρες τους)**
- 5. Δημοτικά Σχολεία
(Μέσω Δ/νσεων και Γραφείων Π.Ε.)**
- 6. Συντονιστικό Γραφείο Μειονοτικών Σχολείων Π.Ε. και Δ.Ε. Θράκης
(Έδρα του)**

ΘΕΜΑ : Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

1. Σκοπός και περιεχόμενο του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου

Το ολοήμερο σχολείο έχει έντονο εκπαιδευτικό και κοινωνικό περιεχόμενο. Σχεδιάστηκε για να εξυπηρετήσει υψηλούς παιδαγωγικούς στόχους, όπως είναι η παιδαγωγική αξιοποίηση του απογευματινού χρόνου παραμονής των παιδιών στο σχολείο, με την πλήρη ευθύνη και εποπτεία των εκπαιδευτικών.

Το πρόγραμμά του περιλαμβάνει υποστηρικτική βοήθεια στην Ελληνική Γλώσσα και στα Μαθηματικά, δηλαδή μελέτη και προετοιμασία των μαθητών για τα μαθήματα της επόμενης ημέρας, από υπεύθυνο δάσκαλο. Στο πλαίσιο του εντάσσονται επίσης επιλογές των μαθητών σε μαθήματα και δραστηριότητες που αναβαθμίζουν το ρόλο του σχολείου, όπως η *Ξένη Γλώσσα*, η *εισαγωγή στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση*, ο *Αθλητισμός*, ο *Χορός*, η *Θεατρική Αγωγή*, η *Μουσική* και τα *Εικαστικά*, αντικείμενα που διαμορφώνουν συνθήκες ανοικτού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και ελκυστικότερης μάθησης.

Για να ανταποκριθεί το ολοήμερο σχολείο στους παραπάνω σκοπούς, έχει γίνει πρόβλεψη για τη στελέχωσή του με υπεύθυνους δασκάλους (οι οποίοι αναλαμβάνουν την προετοιμασία και την πρόσθετη βοήθεια στη Γλώσσα και στα Μαθηματικά), αλλά και με εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων για τα πρόσθετα διδακτικά

αντικείμενα: *Αγγλική Γλώσσα, Αθλητισμός, Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση, Εικαστικά, Θεατρική Αγωγή, Μουσική, Χορός.*

Το ολοήμερο σχολείο αξιοποιεί τις δυνατότητες τις οποίες του παρέχει ο επιπλέον χρόνος παραμονής των μαθητών στο σχολείο, για να επιτύχει τους δύο βασικούς στόχους του, που είναι :

α. *Η εμπέδωση των γνώσεων και δεξιοτήτων που διδάσκονται οι μαθητές στο πρωινό πρόγραμμα και*

β. *Ο εμπλουτισμός του πρωινού προγράμματος με επιπλέον διδακτικά αντικείμενα.*

Η εμπέδωση επιδιώκεται μέσα από την προετοιμασία των εργασιών που ανατέθηκαν στους μαθητές στα μαθήματα του πρωινού προγράμματος και μέσα από επιπρόσθετες δραστηριότητες, οι οποίες αποβλέπουν στην αντιμετώπιση των ελλείψεων των μαθητών στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά. Οι δραστηριότητες αυτές πρέπει να κινούν το ενδιαφέρον των μαθητών και ως προς το περιεχόμενό τους και ως προς τη διαδικασία τους. Για να γίνουν τα παραπάνω, ο δάσκαλος του ολοήμερου θα πρέπει να συνεργάζεται καθημερινά με τους δασκάλους των τάξεων, ώστε από κοινού να σχεδιάζονται οι εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, ιδιαίτερα όταν αυτές αναφέρονται σε συγκεκριμένους μαθητές που παρουσιάζουν κενά.

Ο κύριος σκοπός της παρέμβασης είναι η αυτόνομη και υπεύθυνη εργασία των μαθητών, κυρίως κατά την προετοιμασία των μαθημάτων της επόμενης ημέρας. Ο δάσκαλος δεν προσφέρει στους μαθητές του έτοιμες λύσεις, αλλά μαθαίνει τα παιδιά να αναζητούν τα ίδια λύσεις και να εξαντλούν τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους, ενώ ο ίδιος επιλύει απορίες και δίνει γενικές κατευθύνσεις, χωρίς να αποκλείεται και η παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

Ο στόχος του εμπλουτισμού του όλου προγράμματος επιτυγχάνεται με τη διδασκαλία επιπρόσθετων μαθημάτων που ανταποκρίνονται στα άμεσα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών και έχουν ιδιαίτερη σπουδαιότητα από πολιτιστικής και κοινωνικής σκοπιάς.

Για να επιτύχει το σχολείο τους στόχους εμπλουτισμού του προγράμματος αξιοποιεί ποικιλία εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων, προκειμένου να εμπλέξει τους μαθητές ενεργά σε εμπειρωτικές, διερευνητικές και δημιουργικές δραστηριότητες, κυρίως ομαδοσυνεργατικής και βιωματικής μορφής.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τους μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες, **στα Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία** παρέχεται η δυνατότητα σχεδιασμού ενός ευέλικτου Ωρολογίου Προγράμματος και η εφαρμογή ενός εξατομικευμένου προγράμματος με βάση τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών.

Λειτουργούν επίσης ως Ολοήμερα και Σχολεία Ειδικής Αγωγής ικανοποιώντας τις αυξημένες εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες.

Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι το ολοήμερο απαντά στους γονείς που θέλουν ένα οργανωμένο σχολείο, στηρίζει και μορφώνει το παιδί και στέκεται δίπλα στην εργαζόμενη οικογένεια, της οποίας προστατεύει το εισόδημα αφού την απαλλάσσει από την οικονομική επιβάρυνση και τη φροντίδα αναζήτησης εκτός σχολείου πρόσθετου εκπαιδευτικού έργου.

Το πρόγραμμα του ολοήμερου, όπως αναφέρθηκε, αξιοποιεί ποικιλία εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων, κυρίως βιωματικής μορφής. Ο μαθητής συμμετέχει αβίαστα κι ευχάριστα σε ένα περιβάλλον δεκτικό για την ανάπτυξη των ιδιαίτερων ικανοτήτων του. Το πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου σχεδιάστηκε έτσι ώστε να μη δημιουργεί προβλήματα και να μη στερεί από τα παιδιά βασικές τους ανάγκες, όπως είναι αυτές της σίτισης και της ξεκούρασης.

2. Παιδαγωγική Καθοδήγηση και Διοίκηση των Ολοήμερων Σχολείων

Ο θεσμός του ολοήμερου σχολείου αναβαθμίζεται και αποκτά αξιοπιστία στη συνείδηση των γονέων και της κοινωνίας γενικότερα, όταν το ίδιο το πρόγραμμα που εφαρμόζεται είναι αξιόπιστο και ελκυστικό. Πρώτιστο λοιπόν καθήκον της εκπαιδευτικής κοινότητας αποτελεί η προώθηση του προγράμματος του ολοήμερου και αφορά όλα τα στελέχη της Εκπαίδευσης αλλά και τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς.

Οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης δίνουν τις απαραίτητες κατευθύνσεις, καθοδηγούν, εποπτεύουν, ελέγχουν και συντονίζουν την πορεία του προγράμματος.

Οι Προϊστάμενοι Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης καθοδηγούν, συντονίζουν τους Σχολικούς Συμβούλους και εποπτεύουν την πορεία του προγράμματος.

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι αναλαμβάνουν την επιστημονική και παιδαγωγική στήριξη του θεσμού, παρακολουθούν και συντονίζουν την πορεία του προγράμματος, επιμορφώνουν τους εκπαιδευτικούς, συμμετέχουν στην κατάρτιση και τον έλεγχο εφαρμογής του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος.

Οι Διευθυντές Εκπαίδευσης και οι Προϊστάμενοι των Γραφείων μεριμνούν για τη συγκρότηση των τμημάτων, την έγκαιρη στελέχωσή τους και τον έλεγχο της λειτουργίας τους.

Οι Διευθυντές και οι Προϊστάμενοι των σχολικών μονάδων οργανώνουν αποτελεσματικά όλες τις παραμέτρους και ενεργούν καταλλήλως, ώστε να διασφαλισθεί η άρτια λειτουργία και εφαρμογή του σχολικού προγράμματος.

Οι εκπαιδευτικοί των σχολείων προσφέρουν τις υπηρεσίες τους για την επιτυχία του προγράμματος του ολοήμερου σχολείου, συνεργαζόμενοι με το διευθυντή, τους δασκάλους των ολοήμερων τμημάτων και τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων ή αναλαμβάνουν μέρος των δραστηριοτήτων του.

3. Υποχρεωτική παρακολούθηση του προγράμματος του Ολοήμερου Σχολείου

Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η επιτυχής εφαρμογή του προγράμματος του Ολοήμερου Σχολείου προϋποθέτει την παρακολούθησή του από όλους τους μαθητές που συμμετέχουν στο ολοήμερο μέχρι τη λήξη του. **Επομένως, δεν θα γίνουν αποδεκτά αιτήματα για πρόωρη αποχώρηση μαθητών, αφού αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία εφαρμογής του προγράμματος και κατά συνέπεια την ακύρωση του παιδαγωγικού του ρόλου.** Η προαιρετικότητα ισχύει όσον αφορά τη συμμετοχή των παιδιών στο πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου, κατόπιν σχετικής αίτησης και όχι στην προαιρετική παρακολούθηση μέρους του προγράμματος όσων έχουν δηλώσει συμμετοχή.

4. Ωράριο λειτουργίας και Πρόγραμμα των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων

4.1 Ωράριο λειτουργίας και Πρόγραμμα των 6/θεσίων και άνω Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων

4.1.1 Ωράριο λειτουργίας των 6/θεσίων και άνω Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων

Το ωράριο λειτουργίας του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου, όπως αναμορφώθηκε με τη Φ.12/ 773/77094/Γ1/28-7-2006 Υπουργική Απόφαση για όλα τα 6/θέσια και άνω Δημοτικά Σχολεία έχει ως εξής:

12:35 - 13:15	40'	1 ^η ώρα
13:15 - 13:20	5'	Διάλειμμα
13:20 - 14:00	40'	2 ^η ώρα
14:00 - 14:40	40'	Φαγητό - ξεκούραση χαλάρωση ^(*)
14:40 - 14:50	10'	Διάλειμμα
14:50 - 15:30	40'	3 ^η ώρα
15:30 - 15:40	10'	Διάλειμμα
15:40 - 16:15	35'	4 ^η ώρα
Προαιρετική Ζώνη		
16:15 - 16:25	10'	Διάλειμμα
16:25 - 17:00	35'	5 ^η ώρα ^(*)

^(*) Με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων η ώρα του φαγητού-ξεκούρασης χαλάρωσης μπορεί να μετατίθεται για τις τάξεις Α' και Β' στις 13:20-14:00.

^(*) Λειτουργία προαιρετικής Ζώνης παρακολούθησης του Ολοήμερου προγράμματος.

4.1.2 Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των 6/θεσίων και άνω Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των 6/θεσίων και άνω Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων ορίζεται με τη Φ.12/ 773/77094/Γ1/28-7-2006 Υπουργική Απόφαση και έχει ως εξής:

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ	ΤΑΞΕΙΣ			
	Α΄ - Β΄	Γ΄ - Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄
Μελέτη– Προετοιμασία (Υποχρεωτικό)	10	7	7	7
Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση (Υποχρεωτικό)	2	2	2	2
Αγγλική Γλώσσα (Υποχρεωτικό)	-	2	2	2
Αθλητισμός (Υποχρεωτικό)	4	-	-	-
Επιλογής α. Αθλητισμός β. Εικαστικά γ. Θεατρική Αγωγή δ. Μουσική ε. Χορός	Επιλογή ΔΥΟ αντικειμένων από 2 ώρες το καθένα (εκτός Αθλητισμού)	Επιλογή ΔΥΟ αντικειμένων από 2 ώρες το καθένα	Επιλογή ΕΝΟΣ αντικειμένου από 2 ώρες	Επιλογή ΕΝΟΣ αντικειμένου από 2 ώρες (*1)
ΣΥΝΟΛΟ	20	15	13	13

(*1) Μόνο για το σχολικό έτος 2006-2007 στην ΣΤ΄ τάξη επιλέγονται 2 διδακτικά αντικείμενα και το σύνολο των ωρών του Ολοήμερου προγράμματος παραμένει 15 ώρες.

α. Υποχρεωτικά Διδακτικά Αντικείμενα:

Για όλα τα τμήματα:

- **Η Μελέτη-Προετοιμασία** (στην Ελληνική Γλώσσα και τα Μαθηματικά)
- **Οι Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση,**
- **Ο Αθλητισμός** για τα τμήματα των τάξεων Α', Β'.
- **Η Αγγλική Γλώσσα** για τα τμήματα των τάξεων Γ', Δ', Ε', ΣΤ'.

β. Διδακτικά Αντικείμενα Επιλογής:

- **Ο Αθλητισμός** για τα τμήματα των τάξεων Γ', Δ', Ε' και ΣΤ'.
- **Τα Εικαστικά** για όλα τα τμήματα.
- **Η Θεατρική Αγωγή** για όλα τα τμήματα.
- **Η Μουσική** για όλα τα τμήματα.
- **Ο Χορός** για όλα τα τμήματα.

4.1.3 Προαιρετική Ζώνη παρακολούθησης του προγράμματος των 6/θεσίων και άνω Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων

α. Από το Σχολ. Έτος 2006-2007 με τη Φ.12/ 773/77094/Γ1/28-7-2006 Υπουργική Απόφαση θεσπίζεται προαιρετική ζώνη παρακολούθησης του ολοήμερου προγράμματος.

Η προαιρετική ζώνη λειτουργεί από τις 16:15 μέχρι τις 17:00. Ο Υποδιευθυντής- υπεύθυνος του Ολοήμερου, σε συνεργασία με το Δ/ντή του Σχολείου ζητούν με την έναρξη των μαθημάτων από τους γονείς των μαθητών που παρακολουθούν το Ολοήμερο Πρόγραμμα, να δηλώσουν εάν επιθυμούν να παρακολουθήσουν τα παιδιά τους την προαιρετική ζώνη. Οι μαθητές που παραμένουν επιλέγουν επιπλέον 3 διδακτικά αντικείμενα.

β. Διδακτικά αντικείμενα προαιρετικής Ζώνης

A/A	ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΖΩΝΗ	ΩΡΕΣ
1	Μελέτη - Προετοιμασία	1 - 3
2	Λογοτεχνία	1 - 2
3	Μυθολογία – Παραμύθι	1 - 2
4	Θεατρικό παιχνίδι	1 - 2
5	Εικαστικά	1 – 2
6	Μουσική	1 – 2
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		5

Σημείωση:

- Τα διδακτικά αντικείμενα 1 έως 3 διδάσκονται από εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ 70.
- Το Θεατρικό παιχνίδι διδάσκεται από εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων κλάδων.
- Τα Εικαστικά διδάσκονται από εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων κλάδων.
- Η Μουσική διδάσκεται από εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων κλάδων.

γ. Ελάχιστος αριθμός για τη δημιουργία τμήματος στην προαιρετική ζώνη του Ολοήμερου Σχολείου είναι 10 μαθητές.

δ. Τα πρόσθετα διδακτικά αντικείμενα επιλογής και οι ώρες στην προαιρετική Ζώνη ορίζονται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας, ο οποίος λαμβάνει υπόψη του τις προτιμήσεις των μαθητών.

4.2 Ωράριο λειτουργίας και Πρόγραμμα των 1/θεσίων, 2/θεσίων, 3/θεσίων, 4/θεσίων και 5/θεσίων Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων

4.2.1 Ωράριο λειτουργίας των 1/θεσίων, 2/θεσίων, 3/θεσίων, 4/θεσίων και 5/θεσίων Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων

Το ωράριο λειτουργίας για τα 1/θέσια, 2/θέσια, 3/θέσια, 4/θέσια και 5/θέσια Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία παραμένει ως έχει και ορίζεται με την Φ.20/482/95210/Γ1/9-9-2003 (ΦΕΚ 1325/2003 τΒ') Υπουργική Απόφαση που έχει ως εξής:

12.50' - 13.30'	40'	για τις τάξεις Α' - Β'	1 ^η ώρα
13.30' - 13.55'	25'	γεύμα - διάλειμμα	
13.55' - 14.30'	35'	για όλες τις τάξεις	2 ^η ώρα
14.30' - 14.40'	10'	διάλειμμα	
14.40' - 15.15'	35'	για όλες τις τάξεις	3 ^η ώρα
15.15' - 15.25'	10'	διάλειμμα	
15.25' - 16.00'	35'	για όλες τις τάξεις	4 ^η ώρα

4.2.1 Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα των 1/θεσίων, 2/θεσίων, 3/θεσίων, 4/θεσίων και 5/θεσίων Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων

Το βασικό πλαίσιο ωρολογίου προγράμματος για τα 1/θέσια, 2/θέσια, 3/θέσια, 4/θέσια και 5/θέσια Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία παραμένει ως έχει και ορίζεται με την Φ.20/482/95210/Γ1/9-9-2003 (ΦΕΚ 1325/2003 τΒ') Υπουργική Απόφαση που έχει ως εξής:

Διδακτικά αντικείμενα	Τάξεις		
	Α' - Β'	Γ'	Δ' - Ε' - ΣΤ'
Μελέτη- Προετοιμασία (Υποχρεωτικό)	10	7 έως 8	7 έως 8
Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση (Υποχρεωτικό)	2	2	2
Αγγλική Γλώσσα (Υποχρεωτικό)	-	2 έως 4	2 έως 4

Επιλογής Αθλητισμός	Ο Αθλητισμός 4 ώρες – είναι υποχρεωτικές για τις τάξεις Α΄ - Β΄	Οι ώρες και τα αντικείμενα επιλογής για τη Γ΄ τάξη εξαρτώνται από το τμήμα συνδιδασκαλίας, στο οποίο εντάσσεται η τάξη αυτή.	Επιλογή ενός ή δύο αντικειμένων (ανάλογα με την κατανομή των τμημάτων) από 2 ώρες
Εικαστικά Θεατρική Αγωγή Μουσική Χορός	Για τα υπόλοιπα επιλογή δύο αντικειμένων από 2 ώρες το καθένα		

Σε όλα τα σχολεία για το αντικείμενο της Προετοιμασίας (Μελέτης), λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

α. Οι ώρες Μελέτης-Προετοιμασίας για τα τμήματα των Α΄, Β΄ τάξεων είναι 10 την εβδομάδα, ενώ λαμβάνεται πρόνοια, ώστε για το ίδιο αντικείμενο στο πρόγραμμα των τμημάτων των υπόλοιπων τάξεων να διατίθενται 7-8 ώρες.

β. Υποχρεωτικά μαθήματα:

Για όλα τα τμήματα:

- **Η Μελέτη-Προετοιμασία** (στην Ελληνική Γλώσσα και τα Μαθηματικά)
- **Οι Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση**, εφόσον το σχολείο στελεχωθεί με εκπαιδευτικό της αντίστοιχης ειδικότητας.

Για τα τμήματα των τάξεων Α΄, Β΄ : **Ο Αθλητισμός**
 Για τα τμήματα των τάξεων Γ΄, Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄ : **Η Αγγλική Γλώσσα**

γ. Προαιρετικά μαθήματα :

Για τα τμήματα των τάξεων Γ΄, Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ : **Ο Αθλητισμός**

Για όλα τα τμήματα : **Τα Εικαστικά**
 : **Η Θεατρική Αγωγή**
 : **Η Μουσική**
 : **Ο Χορός**

5. Η πρωινή ζώνη του Ολοήμερου Σχολείου

Η πρωινή ζώνη του ολοήμερου δημοτικού σχολείου λειτουργεί τις ώρες 07.00΄-08.00΄, εφόσον σ΄ αυτή συμμετέχουν από 5 μαθητές και πάνω, λαμβανομένου πάντοτε υπόψη και του κοινωνικού χαρακτήρα του θεσμού. Στα συστεγαζόμενα σχολεία, εφόσον ο αριθμός είναι μικρός, γίνονται κοινά τμήματα. Επομένως, για τη λειτουργία της πρωινής ζώνης ο αριθμός των 5 μαθητών μπορεί

να προκύψει απ' όλες τις σχολικές μονάδες που συστεγάζονται και έχουν κοινό ωράριο εργασίας.

Ο σύλλογος διδασκόντων, και στην περίπτωση των συστεγαζόμενων από κοινού οι σύλλογοι διδασκόντων, με εισήγηση του Διευθυντή ή των Διευθυντών, ορίζουν τον ή τους εκπαιδευτικούς που θα είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του προγράμματος της πρωινής ζώνης. Δεν μπορεί όμως να ανατεθεί η πρωινή ζώνη του ολοήμερου σε εκπαιδευτικό που συμμετέχει στο πρόγραμμα της απογευματινής ζώνης, αφού αυτό θα είχε ως συνέπεια την εργασία του με διακεκομμένο ωράριο.

5.1 Πρόγραμμα πρωινής ζώνης του Ολοήμερου Σχολείου

Ο Διευθυντής του Σχολείου, σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό ή τους εκπαιδευτικούς που αναλαμβάνουν την πρωινή ζώνη και με την καθοδήγηση του αρμόδιου Σχολικού Συμβούλου, καταρτίζει το πρόγραμμα της πρωινής ζώνης, το οποίο περιλαμβάνει κυρίως την προετοιμασία των μαθημάτων της ημέρας (ενδεικτικά αναφέρονται η επανάληψη της ορθογραφίας, ο έλεγχος των «κατ' οίκον» εργασιών, η ανάγνωση του κειμένου της ημέρας από τη Γλώσσα, η επίλυση τυχόν αποριών από τη μελέτη του μαθητή).

6. Εφημερεύοντες - Επιτήρηση μαθητών στο Ολοήμερο Πρόγραμμα

α. Με πράξη του συλλόγου διδασκόντων ορίζονται οι εφημερεύοντες (συμπεριλαμβανομένων και των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων που προσλαμβάνονται για τις ανάγκες του Ολοήμερου προγράμματος) και καθορίζονται τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητές τους. Αντίγραφο του πρακτικού αναρτάται στο γραφείο του Διευθυντή και στο γραφείο των εκπαιδευτικών.

Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων που συμπληρώνουν το ωράριο τους σε δύο σχολεία κάνουν εφημερία μόνο στο ένα, σ' αυτό που διδάσκουν τις περισσότερες ώρες.

Καθήκοντα εφημερίας δεν ανατίθενται σε εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων που διδάσκουν σε τρία και περισσότερα σχολεία, όταν τουλάχιστον το ένα από αυτά λειτουργεί σε χωριστό κτίριο.

β. Η ώρα του φαγητού – ξεκούρασης – χαλάρωσης εντάσσεται στην παιδαγωγική διαδικασία και θεωρείται ως διδακτική ώρα για τον Υποδιευθυντή – Υπεύθυνο του Ολοήμερου προγράμματος ή τον υπεύθυνο του Ολοήμερου προγράμματος.

7. Κατανομή των τμημάτων του Ολοήμερου Προγράμματος

Για την κατανομή των ολοήμερων τμημάτων των Δημοτικών Σχολείων θα λαμβάνεται υπόψη η Κοινή Υπουργική Απόφαση, η οποία έχει προωθηθεί για δημοσίευση, σύμφωνα με την οποία η οργανικότητα των Δημοτικών Σχολείων προσδιορίζεται από την αναλογία: 25 μαθητές προς ένα δάσκαλο.

Επισημαίνεται ότι τα τμήματα του ολοήμερου περιλαμβάνουν μέχρι 25 μαθητές (χωρίζονται όταν υπερβαίνουν τους 25). Για το χωρισμό ακολουθείται η γενική κατεύθυνση ότι σ' ένα ολοήμερο με αριθμό μαθητών από 26 έως 50 η

κατανομή γίνεται σε τμήμα μικρών τάξεων (Α, Β) και σε τμήμα μεγάλων τάξεων (Γ, Δ, Ε, ΣΤ), χωρίς βεβαίως να αποκλείεται και διαφορετική κατανομή των τάξεων στα δύο τμήματα, εφόσον αυτό επιβάλλεται από το μεγάλο αριθμό μαθητών συγκεκριμένων τάξεων.

Για τη στελέχωση του Ολοήμερου Προγράμματος, με τον αριθμό των δασκάλων που είναι απαραίτητοι για την κάλυψη των ωρών της μελέτης-προετοιμασίας, σας θέτουμε υπόψη το παρακάτω πλαίσιο:

1 - 50 μαθητές : 1 δάσκαλος

51 - 100 μαθητές : 2 δάσκαλοι

101 - 150 μαθητές : 3 δάσκαλοι

151 - 200 μαθητές : 4 δάσκαλοι, κοκ.

Υπομήματα δημιουργούνται **μόνο** για το διδακτικό αντικείμενο της Αγγλικής Γλώσσας σε περιπτώσεις κοινών τμημάτων μαθητών των τάξεων Α΄ και Β΄ με μαθητές των τάξεων Γ΄, Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄.

8. Ελάχιστος αριθμός μαθητών για τη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος

α. Στα πολυθέσια σχολεία (από 6/θέσια και πάνω) ο ελάχιστος αριθμός μαθητών για τη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος είναι 15 μαθητές.

β. Στα 4/θέσια και 5/θέσια σχολεία ο ελάχιστος αριθμός μαθητών για τη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος είναι 10 μαθητές.

γ. Στα ολιγοθέσια σχολεία (1/θέσια, 2/θέσια, 3/θέσια) ο ελάχιστος αριθμός μαθητών για τη λειτουργία του Ολοήμερου Σχολείου είναι 5 μαθητές.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις (τοπικές συνθήκες, ιδιαίτεροι λόγοι, απομακρυσμένα χωριά κλπ) με εισήγηση του οικείου Σχολικού Συμβούλου και του Διευθυντή Εκπαίδευσης ο ελάχιστος αριθμός των μαθητών στα πολυθέσια και ολιγοθέσια σχολεία μπορεί να ορίζεται διαφορετικά.

9. Αναστολή λειτουργίας Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου

Σε περιπτώσεις μη συμμετοχής του ελάχιστου αριθμού μαθητών στο Ολοήμερο Πρόγραμμα ή σε άλλες περιπτώσεις που είναι αδύνατη η λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος, μπορεί να ανασταλεί η λειτουργία του για ένα έτος με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Π.Ε. και Δ.Ε, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του οικείου Σχολικού Συμβούλου και του Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Οι Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης υποβάλλουν προς ενημέρωση στη Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε μέχρι τις 13-10-2006 πίνακα Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων, τα οποία με απόφασή τους δεν θα λειτουργήσουν ως Ολοήμερα και στον οποίο θα φαίνεται ο λόγος αναστολής του προγράμματος.

10. Συμπλήρωση υποχρεωτικού διδακτικού ωραρίου

Πριν από την ανάθεση του διδακτικού έργου στους δασκάλους (δηλαδή την κατανομή των τμημάτων και των τάξεων στους εκπαιδευτικούς, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τμήματα του ολοήμερου) θα πρέπει να υπολογιστούν οι πραγματικές ανάγκες του ολοήμερου σε δασκάλους, ώστε να οριστεί πόσοι δάσκαλοι θα διδάσκουν αποκλειστικά στο ολοήμερο και πόσοι θα

συμπληρώνουν σ' αυτό μέρος του υποχρεωτικού διδακτικού τους ωραρίου. Ο υπολογισμός αυτός είναι απαραίτητος και για τον υπολογισμό των υπεραριθμιών που πιθανόν να προκύπτουν σε κάποιο σχολείο, ώστε να καλυφθούν ευρύτερες ανάγκες των σχολείων του Γραφείου Εκπαίδευσης.

11. Συγκρότηση κοινών τμημάτων των συστεγαζόμενων σχολείων

Τα συστεγαζόμενα σχολεία συγκροτούν ενιαία τμήματα ολοήμερου, πράγμα που διευκολύνει την κατά ομάδες τάξεων κατανομή των μαθητών σε ενιαία τμήματα.

12. Συνεργασία των δασκάλων του πρωινού προγράμματος με τους δασκάλους του ολοήμερου προγράμματος.

α. Για την επιτυχία του προγράμματος του Ολοήμερου σχολείου οι δάσκαλοι του πρωινού – κανονικού προγράμματος συνεργάζονται στενά με τους δασκάλους του Ολοήμερου προγράμματος, ανταλλάσσουν απόψεις και επανασχεδιάζουν την διδασκαλία τους, όπου κριθεί απαραίτητο.

β. Οι δάσκαλοι των τμημάτων μιας τάξης (π.χ. της Α1 και Α2) συνεργάζονται στενά μεταξύ τους, ώστε να βρίσκονται κατά το δυνατόν στην ίδια διδακτική ενότητα και σχεδιάζουν από κοινού φύλλα εργασίας, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο, με στόχο και τη βελτιστοποίηση του προγράμματος του Ολοήμερου Σχολείου (κουλτούρα συνεργασίας).

13. Συνεργασία των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων

α. Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων του Ολοήμερου προγράμματος υποβάλλουν κάθε μήνα σε τρία (3) αντίγραφα **μηνιαίο προγραμματισμό των δραστηριοτήτων τους**. Ένα αντίγραφο διαβιβάζεται στον οικείο Σχολικό Σύμβουλο, ένα παραμένει στο σχολείο και ένα το έχει για πιστή εφαρμογή ο εκπαιδευτικός.

β. Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων του πρωινού προγράμματος συνεργάζονται στενά με τους εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων του Ολοήμερου προγράμματος, ανταλλάσσουν απόψεις και κάνουν διορθωτικές παρεμβάσεις, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο.

γ. Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων του Ολοήμερου προγράμματος προσφέρουν τις υπηρεσίες τους καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου τους για την καλή λειτουργία του σχολείου.

δ. Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων του Ολοήμερου προγράμματος συμμετέχουν στις κοινές συσκέψεις και συνεδριάσεις του συλλόγου διδασκόντων για θέματα που αφορούν τη λειτουργία του Ολοήμερου Προγράμματος.

ε. Οι εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων του Ολοήμερου προγράμματος ενημερώνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα τους γονείς των μαθητών του Ολοήμερου προγράμματος.

στ. Ο διευθυντής του σχολείου, με την πρόσληψη των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων και την ανάθεση διδασκαλίας στο σχολείο, διαθέτει στους

εκπαιδευτικούς φάκελο (portfolio) με το αντίστοιχο αναλυτικό πρόγραμμα κάθε ειδικότητας και τις εγκυκλίους για το Ολοήμερο σχολείο, ώστε αυτός να ενημερωθεί πλήρως.

14. Υποδομές – Εποπτικά Μέσα Διδασκαλίας

Για την ομαλή εφαρμογή του προγράμματος του Ολοήμερου με ευθύνη του Διευθυντή του σχολείου, λαμβάνεται μέριμνα ώστε να αξιοποιούνται όλες οι υποδομές των σχολικών μονάδων που διατίθενται και για το κανονικό πρόγραμμα. Το ίδιο ισχύει και για τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας. Ο υποδιευθυντής-υπεύθυνος του Ολοήμερου σχολείου προνοεί ώστε ο κατάλογος με τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας του κανονικού προγράμματος να γνωστοποιείται εγκαίρως και στους εκπαιδευτικούς (κυρίως των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων), προκειμένου αυτά να αξιοποιούνται κατά τη διδακτική εργασία. Κανονικό και Ολοήμερο πρόγραμμα εκφράζουν μια ενιαία αντίληψη και φιλοσοφία για την εκπαίδευσή μας και κατά τούτο η συνύπαρξή τους στο επίπεδο της σχολικής μονάδας συνεπάγεται και την ανάλογη στάση και συμπεριφορά του συνόλου του διδακτικού προσωπικού.

15. Σίτιση

Όπου δεν υπάρχει ειδικός χώρος σίτισης, το σχολείο χρησιμοποιεί ως χώρο σίτισης μία αίθουσα διδασκαλίας, η οποία δεν φιλοξενεί τις δραστηριότητες του Ολοήμερου. Σε κάθε περίπτωση πάντως λαμβάνονται όλα τα απαιτούμενα μέτρα (π.χ. χρησιμοποίηση τραπεζομάντιλων μιας χρήσης, σχολαστική καθαριότητα προ και μετά του γεύματος), ώστε η αίθουσα αυτή να είναι έτοιμη προς χρήση αμέσως μετά το γεύμα.

Ο χρόνος που διατίθεται για τη σίτιση, ξεκούραση και χαλάρωση των μαθητών στα 6/θέσια και άνω Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία αυξάνεται σε 40' και γίνεται από τις 14.00' έως 14.40'. Η ώρα αυτή εντάσσεται στην παιδαγωγική διαδικασία και θεωρείται ως διδακτική ώρα για τον Υποδιευθυντή – Υπεύθυνο του Ολοήμερου προγράμματος ή τον υπεύθυνο του Ολοήμερου προγράμματος.

16. Συνεργασία με τους γονείς

Για την αποδοτικότερη λειτουργία του ολοήμερου, η εκπαιδευτική κοινότητα χρειάζεται τη συνεργασία των γονέων και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Για το σκοπό αυτόν, καθιερώνονται, ανά δίμηνο, συναντήσεις συνεργασίας που θα πραγματοποιούνται με ευθύνη του διευθυντή του σχολείου, του σχολικού συμβούλου και του αρμόδιου διοικητικού προϊσταμένου, στις οποίες θα εξετάζεται από κοινού η πορεία εφαρμογής του θεσμού και θα λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για την ενίσχυσή του.

17. Υπεύθυνος Ολοήμερου προγράμματος

Τα Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία χωρίζονται σε ομάδες με υπεύθυνους τον υποδιευθυντή-υπεύθυνο του Ολοήμερου, τους δασκάλους του Ολοήμερου, το Διευθυντή του σχολείου, τον οικείο Σχολικό Σύμβουλο και τον Προϊστάμενο. Όλοι μαζί αποτελούν ομάδα όπου ο καθένας έχει συγκεκριμένες αρμοδιότητες και συγκεκριμένες υπευθυνότητες και από κοινού είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του προγράμματος, το οποίο όλοι υπογράφουν.

Σε κάθε σχολείο υπεύθυνος είναι ο Υποδιευθυντής-υπεύθυνος του Ολοήμερου προγράμματος ή ο Υπεύθυνος του Ολοήμερου προγράμματος, ο οποίος παραμένει μέχρι τη λήξη του υποχρεωτικού ολοήμερου προγράμματος, ανεξάρτητα αν διδάσκει ή όχι την τελευταία ώρα και φροντίζει για την ασφαλή αποχώρηση των μαθητών.

Σε περίπτωση λειτουργίας τμήματος ή τμημάτων στην προαιρετική ζώνη υπεύθυνος είναι ο αντίστοιχος εκπαιδευτικός που διδάσκει στο τμήμα.

18. Αντικατάσταση διδακτικών αντικειμένων

Αν δεν καταστεί δυνατό να καλυφθούν οι θέσεις των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων για τα αντικείμενα που έχουν ζητηθεί από τους γονείς, στις αντίστοιχες ώρες εντάσσονται άλλα διδακτικά αντικείμενα για τα οποία υπάρχει διαθέσιμος αριθμός εκπαιδευτικών. Σε περίπτωση που και αυτό δεν μπορεί να γίνει επειδή δεν υπάρχουν αιτήσεις ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών, τις αντίστοιχες ώρες τις αναλαμβάνει ο δάσκαλος (με εξαίρεση τα αντικείμενα της Αγγλικής Γλώσσας και των Νέων Τεχνολογιών, για τα οποία ισχύει ειδική διαδικασία στελέχωσης) για να διδάξει αντικείμενα της αρμοδιότητάς του ή αντικείμενα ειδικοτήτων μετά από εισήγηση του Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας και έγκριση του Σχολικού Συμβούλου, εφαρμόζοντας τα αντίστοιχα προγράμματα σπουδών.

19. Περιπτώσεις αδυναμίας στελέχωσης των τμημάτων από εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων.

α. Έλλειψη εκπαιδευτικών Αγγλικής

Στην περίπτωση που δεν καταστεί δυνατό να καλυφθούν οι θέσεις των εκπαιδευτικών Αγγλικής, οι ώρες προστίθενται στις ώρες του δασκάλου, οπότε στις τάξεις Γ', Δ', Ε', ΣΤ' θα υπάρχει μεγαλύτερος χρόνος για την προετοιμασία και την ενισχυτική διδασκαλία στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά.

β. Έλλειψη εκπαιδευτικών Πληροφορικής

Στην περίπτωση που δεν καταστεί δυνατόν να καλυφθούν οι θέσεις των εκπαιδευτικών Πληροφορικής, οι δύο (2) ώρες της Πληροφορικής διατίθενται για άλλο διδακτικό αντικείμενο επιλογής, ενώ στις περιπτώσεις που ούτε αυτό καταστεί δυνατό, οι 2 ώρες προστίθενται στις ώρες του δασκάλου.

20. Επισήμανση στοιχείων απαραίτητων για την οργάνωση του ολοήμερου

Για τον καλύτερο προγραμματισμό και την οργάνωση του Ολοήμερου επισημαίνουμε τα παρακάτω σημεία:

α. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η επιτυχής εφαρμογή του προγράμματος προϋποθέτει την παρακολούθησή του από όλους τους μαθητές που συμμετέχουν στο ολοήμερο μέχρι τη λήξη του, στις 16.00' ή στις 16.15'. Επομένως, δεν θα γίνουν αποδεκτά αιτήματα για πρόωρη αποχώρηση μαθητών,

αφού αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία εφαρμογής του προγράμματος και κατά συνέπεια την ακύρωση του παιδαγωγικού του ρόλου. Η προαιρετικότητα ισχύει όσον αφορά τη συμμετοχή των παιδιών στο πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου, κατόπιν σχετικής αίτησης και όχι στην προαιρετική παρακολούθηση του προγράμματος όσων έχουν δηλώσει συμμετοχή. **Η προαιρετικότητα ισχύει επίσης για την παρακολούθηση της προαιρετικής ζώνης 16.15' - 17.00' στα 6/θέσια και άνω Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία.**

β. Το πρόγραμμα του ολοήμερου κατά την εφαρμογή του αξιοποιεί ποικιλία εναλλακτικών διδακτικών προσεγγίσεων, κυρίως βιωματικής μορφής. Ο μαθητής συμμετέχει αβίαστα κι ευχάριστα σε ένα περιβάλλον δεκτικό για την ανάπτυξη των ιδιαίτερων ικανοτήτων του. Το πρόγραμμα του ολοήμερου σχολείου σχεδιάστηκε έτσι ώστε να μη δημιουργεί προβλήματα και να μη στερεί από τα παιδιά βασικές τους ανάγκες, όπως είναι αυτές της σίτισης και της ξεκούρασης.

γ. Τα τμήματα του Ολοήμερου συγκροτούνται έγκαιρα (από τον Ιούνιο) και, για το λόγο αυτόν, το ΠΥΣΠΕ, οι αρμόδιοι Προϊστάμενοι φροντίζουν για την τοποθέτηση στα σχολεία του απαιτούμενου αριθμού δασκάλων, καθώς και για την πρόσληψη των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων, ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή του προγράμματος από την πρώτη ημέρα έναρξης των μαθημάτων.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, θα πρέπει, εντός του πρώτου δεκαημέρου του μηνός Σεπτεμβρίου, να ληφθούν από όλους τους εμπλεκόμενους (σχολική μονάδα και προϊστάμενο υπηρεσίας) τα απαραίτητα μέτρα για την έγκαιρη λειτουργία του Ολοήμερου.

δ. Ο Υποδιευθυντής-υπεύθυνος του ολοήμερου προγράμματος ή ο Υπεύθυνος του ολοήμερου προγράμματος, σε συνεργασία με το Διευθυντή του σχολείου, είναι υπεύθυνοι για την παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών στο ολοήμερο πρόγραμμα. Σε περιπτώσεις αύξησης ή μείωσης του αριθμού των μαθητών που παρακολουθούν το πρόγραμμα του Ολοήμερου Σχολείου, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, ενημερώνουν με έγγραφό τους τον Προϊστάμενο του Γραφείου ή το Διευθυντή Εκπαίδευσης.

ε. Κατά την ημερομηνία έναρξης της νέας σχολικής χρονιάς οι γονείς και οι μαθητές ενημερώνονται για τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των τμημάτων του ολοήμερου, για το πρόγραμμα που θα εφαρμοστεί από την επόμενη ημέρα, καθώς και για τη λειτουργία της Προαιρετικής Ζώνης στα 6/θέσια και άνω Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία.

στ. Η εκπαιδευτική κοινότητα στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που έχουν ανατεθεί στα μέλη της, έχει την ευθύνη για την απρόσκοπτη και ομαλή λειτουργία των ολοήμερων τμημάτων.

Σε κάθε περίπτωση και ανεξάρτητα από τη στελέχωση με εκπαιδευτικούς ειδικοτήτων, το ολοήμερο λειτουργεί με κανονικό ωράριο και πρόγραμμα με το δάσκαλο του τμήματος, από την επόμενη ημέρα του Αγιασμού, εφαρμόζοντας από τις κείμενες διατάξεις διδακτικό ωράριο.

Ειδικότερα :

I. Οι εκπαιδευτικοί των σχολείων συνεργάζονται με το Διευθυντή και τους εκπαιδευτικούς των ολοήμερων τμημάτων, προσφέροντας τις υπηρεσίες τους ή αναλαμβάνοντας (δάσκαλοι και εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων) μέρος των δραστηριοτήτων τους. Επισημαίνεται ότι για την συμπλήρωση ωραρίου (δασκάλων και εκπαιδευτικών ειδικοτήτων) στο Πρόγραμμα του Ολοήμερου, τηρείται σε κάθε περίπτωση η σχετική διάταξη του Νόμου, σύμφωνα με την οποία ο εκπαιδευτικός δεν υποχρεούται να παραμείνει στο σχολείο πέραν των 6 ωρών.

II. Οι Διευθυντές των σχολείων, ο υποδιευθυντής – υπεύθυνος του Ολοήμερου παρακολουθούν και ελέγχουν συστηματικά την ορθή εφαρμογή των απαραίτητων διαδικασιών για την επιτυχή εφαρμογή του προγράμματος.

III. Οι Προϊστάμενοι και οι Διευθυντές Εκπαίδευσης έχουν την ευθύνη για τη συγκρότηση, τη στελέχωση και τη λειτουργία των τμημάτων.

IV. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι είναι υπεύθυνοι για τη σύνταξη και εφαρμογή του Προγράμματος, την επιστημονική και παιδαγωγική στήριξη των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στο Ολοήμερο.

Εσωτ. Διανομή

1. Γραφείο κας Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού **Ο ΕΙΔ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
4. Γραφείο κ. Ειδικού Γραμματέα Σπουδών,
Επιμόρφωσης και Καινοτομιών
5. Γενικό Διευθυντή Διοίκησης Προσωπικού **ΚΩΝ/ΝΟΣ ΡΑΜΜΑΣ**
Πρωτ/θμιας και Δευτ/θμιας Εκπ/σης
Διεύθυνση Προσωπικού Π.Ε.
6. Διεύθυνση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων
7. Διεύθυνση ΠΟΔΕ
8. Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής
9. Διεύθυνση Φυσικής Αγωγής
10. Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπαίδευσης
11. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Τμ. Α/θμιας Εκπ/σης)
12. Διεύθυνση Συμβουλευτικού Επαγγελματικού
Προσανατολισμού και Εκπ/κών Δραστηριοτήτων
13. Διεύθυνση Σπουδών Δ.Ε.
14. Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε.